

Forside > arkiv > Børneskak i Ringsted

Dansk Skakunion 2.hovedkreds/junior/arkiv dato: 15.08.1999

Børneskak i Ringsted
Af Poul Buhl – formand for Skakklubben af 1927, Ringsted
Artikel fra Junior Nyt august 1999

I disse tider, hvor skaklederne på deres møder taler mest om negative tendenser som medlemsflugt, faldende aktivitet og ledermangel - kort sagt: krise! - har det vakt en vis opsigt, at vi i Ringsted har været i stand til at fordoble klubbens medlemstal i løbet af en sæson. Midlet har været en målrettet og overvældende succesrig satsning på børnearbejde inden for klubbens rammer. På kraftige opfordringer fra hovedkredsformanden leverede vores ungdomsleder, Liselotte Madsen, og jeg selv et indlæg omkring vores erfaringer inden årets hovedkredsdelegeretmøde. Nærværende artikel er en gengivelse af dette indlæg

Skakklubben af 1927 har i de sidste 15-20 år været en skakklub af gennemsnitsstørrelse med omkring 35-40 medlemmer. I midten af 90´erne havde vi en ganske velfungerende juniorafdeling med en halv snes aktive, men i de følgende år holdt flere af dem op – af flere forskellige årsager. I foråret 1997 sagde også juniorlederen op. Han mente ikke han havde den fornødne tid til den indsats, der skulle til - og så var der jo heller ikke så meget tilbage at arbejde med!

Som formand kunne jeg så kaste blikket rundt i klubben og forsøge at få øje på den nye juniorleder. En væsentlig forudsætning for at få gode resultater er at finde den rette person til jobbet, og når det drejer sig om børne- og ungdomsarbejde mener jeg, at det er en klar fordel at have professionelle folk på opgaven.

Den eneste oplagte kandidat til jobbet var derfor Liselotte Madsen. Jeg brugte et par uger på at overtale hende, og efter moden betænkning tog hun jobbet. Men ikke helt uden betingelser. Der skulle en ny titel til: *Ungdomsleder* - og klubbens juniorafdeling blev omdøbt til *ungdomsafdelingen*. Dermed signalerede vi klart, at vi ikke arbejdede med langlemmede lømler fra de ældste klasser, men børn i alle aldre. Og fokus skulle ikke mindst vigtigt flyttes ned i de mindre årgange. Det var ikke idéer, der manglede. På en af vore hyppige brainstorming-sessioner, som kan forekomme på de mest uforudsigelige tidspunkter, da vi nu tilfældigvis også bor sammen privat, fostrede vi en masse planer om, hvad der skulle ske den kommende sæson. Og det skulle ikke blive kedeligt.

Udgangspunktet ...

Der har i perioder været skoleskak på de fire store skoler i Ringsted. Leif Jensen har i en årrække stået for Valdemarskolen og Benløse Skole, hvorfra klubben da også gennem årene har fået flere lovende juniorer. Men noget egentligt samarbejde mellem klubben og skoleskakken har der ikke været, og en enkelt af skoleskaklederne kendte vi overhovedet ikke.

Liselotte arbejder selv i børnehaveklassen på Ringsteds største privatskole, Sct. Joseph Skole, og hun havde i et par år givet sine børn skakundervisning i børnehaveklassen. Skak har nemlig nogle gode pædagogiske egenskaber: Børnene lærer at træffe valg, og at der er en konsekvens af deres valg. Børnene viste sig at være meget interesserede, og klubben havde lånt en halv snes gamle spil ud til formålet.

Liselotte efterlyste noget "starthjælp" - et forum, hvor børneskakinstruktører kunne søge råd og vejledning og udveksle erfaringer med hinanden. Vi konstaterede, at det så ikke ud til at eksistere, så vi var på egen hånd.

Den første sæson ...

Sæsonen 1997/98 var klubbens 70 års jubilæumssæson, og det benyttede vi os af til at gøre de første erfaringer. Vi vedtog, at børn kunne være gratis medlemmer af klubben i den sæson, og vi bevilgede penge fra klubbens jubilæumsfond til de første arrangementer.

Vi tyvstartede i maj, hvor kommunen arrangerede Store Legedag. Vi var med for første gang og havde valgt at optræde med levende brikker. Liselotte syede selv de 32 hatte og skaffede de fleste af børnene, og med et par tilløbere og en enkelt far var vi fuldt hold. Det var et show, der vakte stor opsigt, og dagen efter var vi på forsiden af Dagbladet med et stort farvebillede. Partierne var konstrueret hjemmefra - de skulle ikke være for lange, men alle brikker skulle have lov at flytte, og både det hvide og sorte hold skulle have lov at vinde et parti. Og både vi, der spillede, og brikkerne havde det morsomt!

Næste arrangement var vores Minilejr. Vi havde slået os sammen med Svogerslev og arrangeret en weekendløjr for skakinteresserede børn op til 14 år sideløbende med vores weekend-EMT, Løvfaldsturneringen. Vi havde sendt invitationer ud til alle kommunens skoler, og Liselotte havde besøgt alle skoleskakklubberne og delt invitationer ud til alle skoleskaksillerne. Prisen var sat til 50 kr. med forplejning, og det kunne næppe skræmme nogen. Der kom 24 børn, godt halvdelen fra Ringsted, og de havde en rigtigt god og meget begivenhedsrig weekend.

Det gjaldt selvfølgelig i sidste ende om at få nogle børn til at spille i klubben, og i løbet af sæsonen kom vi op på en 5-6 børnemedlemmer på 7 år, som kom i klubben fra 19.00 til 20.30. Det skulle egentlig have været mellem 18.00 og 19.00, men det kunne ikke lade sig gøre på grund af forældrenes arbejdstider.

Vores første erfaringer ...

Vores evaluering af erfaringerne fra den første sæson viste, at det ikke var nogen ideel løsning at børnene kom på vores klubaften. Det var for sent for børn i den alder, de var for trætte og ukoncentrerede til teoriundervisning, for få til at spille indbyrdes turneringer og for afhængige af, at deres forældre kunne hente og bringe dem. Og Liselotte var afskåret fra at deltage i klubbens interne turneringer, når hun skulle tage sig af børnene. Samtidig modtog vi et stigende antal forespørgsler på skak om eftermiddagen, og dermed var der ikke langt til den model, som vi besluttede os for at lancere i den nye sæson.

Oplægget til sæsonen 98/99 ...

Børneafdelingen blev flyttet fra klubben og ud til børnene. Den gamle historie med Muhamed og bjergtet igen! Vi lavede en aftale med Sct. Joseph Skole, der meget gerne ville lægge lokaler til, men ikke involveres økonomisk. Derfor blev det ikke en skoleskakklub, men en underafdeling af selve skakklubben, som børnene fik tilbudt at gå til skak i. Vi valgte at invitere børn fra 1. til 6. klasse til at være med. Det var hovedsagelig den gruppe, Liselotte havde kontakt til - og ældre børn mente vi var gamle nok til at komme ud i klubben. Sæsonen skulle vare fra august til maj, hvor de første to måneder - august og september - var en gratis prøveperiode, hvor kommunen betalte børnenes kontingent - et tilbud, Ringsted kommune hvert efterår giver til skolebørnene.

Efter sommerferien delte vi indbydelser rundt til alle børn i de pågældende klasser på Sct. Joseph Skole. En spændende indbydelse på farvet papir. Tilbuddet var åbent for børn fra andre skoler, men vi reklamerede ikke med det over for dem.

Og det skete der så...

Den første dag var den 26. august. Vi havde været meget spændt på fremmødet, men det stod ikke helt mål med forventningerne - der kom 11. Fortrinsvis fra de yngste klasser. Liselotte havde ventet det dobbelte, men nu havde vi jo noget at arbejde med. Alle blev og betalte den første kontingentopkrævning, og det varede da heller ikke længe, før der begyndte at komme flere interesserede. For det rygtedes jo på skolen, at det faktisk var meget spændende at gå til skak!

Internt i klubben tog Liselotte fat på at lære børnene de mest grundlæggende ting - hvordan man rokerer, at man spiller med rørt brik til turneringer, og hvordan man spiller med ur. Og så skulle de lære at sætte mat med konge og dronning eller to tunge officerer. Børnene spillede byturnering lige som de voksne, og der var pokal til bymesteren. Jeg kom forbi og spillede simultan på en fredag, og der faldt jævnligt et bolche eller en pose slik af. Men det var ikke mindst spændende, at vi tog ud til stævner og fik præmier med hjem.

I september holdt vi minilejr for anden gang. Denne gang med 28 børn op til 12 år, hvoraf vi var i stand til at samle 24 lokale børn - resten fra Forlev, som vi også havde inviteret til at deltage. Børenene konkurrerede i skattejagt, løvfalds-OL og natløb, de spillede ursimultan med løvfaldsmesteren Jacob Carstensen (han vandt knebent 26-2), men ikke mindst spillede børnene deres egen løvfaldsturnering i skak - ligesom de voksne.

Vi deltog i sæsonens løb i næsten alle Grand Prix-stævnerne. Dels for at give børnene en chance for at komme ud og prøve sig selv af mod børn fra andre klubber, men også for at give dem de bedst tænkelige muligheder for at kvalificere sig til sjællandsmesterskabet, som vi selv skulle holde. Det var ikke helt udelukket, at børneafdelingen kunne sætte sig på et par pladser i F-gruppen, men også i de andre aldersgrupper havde vi jo juniorer med fra "voksenklubben". Medregnet de lokale skoleskaksspillere var vi 15 af sted til det første Grand Prix-stævne i Næstved, godt halvdelen af deltagerne. Der var 2 med fra børneafdelingen, og de fik en svær debut, men vi fortsatte ufortrødent.

Til amtsmesterskabet i skoleskak i november inviterede vi andre børn med, der tidligere havde været med til at spille skak, og de holdt siden ved. Midt i november var vi dermed oppe på en stabil gruppe på 15-18 børn, der kom til skak hver onsdag. Efter jul inviterede vi på utallige opfordringer børnehaveklassen med, og samtidig adopterede vi efter en forespørgsel en lille klub i Alsted-Fjenneslev. Medlemstallet eksploderede, og i løbet af forårsånederne var vi nået op på 33 kontingentbetalende børn i børneafdelingen. Derfor stoppede vi simpelthen for medlemstilgang, da børnenes klubturnering skulle starte, så den kunne afvikles i god ro og orden - og vi kunne få lidt tid til at "fordøje" forårets medlemstilgang. Da det rygtedes rundt omkring, gik det pludselig op for os, at vi var blevet landskendt som skakklubben med venteliste!

Da vi i marts var til en af sæsonens sidste Grand Prix-turneringer i Slagelse, var det tydeligt at se, at aktivitetsniveauet var steget. Denne gang deltog 14 fra børneafdelingen. Det viser helt klart, at Grand Prix-stævnerne er et kolossalt aktiv for børneskakken. Børnene synes, at det er spændende at komme ud til stævner - de kommer hjemmefra, oplever nye steder, får skaklige og sociale oplevelser, knytter nye kammeratskaber - og får endda præmier med hjem.

At børnearrangementer ofte er en genvej til presseomtale fik vi bekræftet i forbindelse med vores eget Grand Prix-stævne i januar. Dagbladets folk blev så begejstrede for atmosfæren med de mange koncentrerede børn, at vi dagen efter fyldte en hel side i avisen, fyldt med farvebilleder og med alle børnenes resultater. En helt uvurderlig reklame for skakspillet.

Hvad er vigtigt i opbygningen af en børneafdeling ...

I og med at vores børneafdeling er bygget op om børn i alderen 6-8 år, er det af afgørende betydning med en god kontakt til forældrene - man kan ikke skrive for mange nyhedsbreve/sedler. Alle børn får en kopi med hjem af indbydelser til stævner og tilmelder sig skriftligt, og det har indtil videre ikke været et problem at skaffe køreljighed til alle de børn, der gerne vil med. Og alle kommer, når de har tilmeldt sig!I april holdt vi forældreaften, hvor forældrene kunne komme på besøg og se, hvad børnene laver, når de er til skak. Bagefter spillede de mod hinanden, og børnene vandt selvfølgelig klart ... Vi udgiver også børnenes eget klubblad, BiVarianten (da klubbladet hedder Varianten...), som virkelig bliver læst - af både børn og forældre.

Der skal være tid til ikke-skaklige aktiviteter. Det tilgodeser vi ved vores minilejr, men også f.eks. ved juleafslutningen, hvor vi får æbleskiver og rafler om pakker, og sæsonafslutningen, hvor der er skattejagt. Men når der bliver spillet skak, så lægger vi vægt på, at børnene skal behandles lige så seriøst som de voksne skaksspillere. Hos os har de deres egne by- og klubmesterskaber med flotte præmier, de har deres eget blad og deres egen ratingliste.

Ikke mindst vigtigt er det med en god opbakning til instruktøren. Det er vigtigt at være flere om det, så man ikke løber sur i det fordi man står alene med alle opgaverne og ansvaret for at det hele bliver til noget. Vi er efterhånden 4-5 stykker, der på forskellig måde er involveret i børneafdelingens arbejde, og dermed kan vi aflaste og støtte hinanden. Men ikke mindst vigtigt er det, at man har tid til det!

Fordele ved at være børneklub...

At vi har organiseret vores børneafdeling som en afdeling af klubben og ikke som en skoleskakklub giver umiddelbart nogle fordele. Ikke mindst væsentligt er det, at vi får adgang til økonomiske ressourcer igennem kommunalt tilskud, fordi børnene betaler kontingent. I 1999 modtog vi ca. 5.000 kr. på den konto, og det bliver væsentligt mere til næste år.

Det må gerne koste noget at gå til skak. Flere forældre har givet udtryk for, at det er rørende billigt at gå til skak, men omvendt har vi også indtryk af, at når børnene skal betale kontingent, bliver det taget seriøst af både børn og forældre. Samtidig har vi mulighed for at trække på klubbens økonomiske og administrative ressourcer, hvilket har været af stor betydning i opstartsfasen. Ikke mindst, at klubben altid kan stille de nødvendige skakmaterialer til rådighed.

Der er også stærke psykologiske argumenter for netop denne organisationsform. Børnene føler selv, at de hører til i klubben og hører sammen med de juniorer og voksne, som de har lært at kende. Og de er ikke mindst stolte over at være medlem af klubben! De voksne medlemmer føler også, at det er "deres" børneafdeling. Det gør det bl.a. lettere at skaffe reserveinstruktører.

Men ikke mindst er den store medlemstilgang i børneafdelingen med til at give hele klubben et psykologisk "løft". For lige pludselig er vi den næststørste klub i hovedkredsen, og antallet af skakklubber der har en ungdomsafdeling på størrelse med vores kan tælles på meget få fingre. Men burde alle skakklubber ikke have en ungdomsafdeling, ligesom man har det indenfor næsten alle andre sportsgrene?

Fremtiden ...

Det vi har sat i gang de sidste par år, medfører en tung forpligtelse – til at fortsætte! Mange af vores børn ville blive meget skuffede, hvis de ikke kunne gå til skak også i år. Vi ved allerede nu, at vi mister nogle af vore medlemmer fra sidste sæson, men omvendt er andre allerede kommet til - inden sæsonen er startet!

I den nye sæson vil vi prøve at dele børneafdelingen op i to hold. Et for de mest rutinerede og motiverede, der gerne vil lære lidt mere teori og har brug for træning på et lidt højere niveau. Og et "begynderhold" for de andre og de nye, hvor vi fokuserer på de lidt mere grundlæggende ting. Holdene spiller samtidig, og man skal kunne rykke "op" og "ned" i sæsonens løb.

Vi fortsætter med vores Minilejr, men det er formentlig også sidste gang i år. Den har opfyldt sit formål, som var at skabe kontakt mellem klubben og de lokale skakinteresserede børn. Måske skal den senere erstattes af en større lejr med lidt mere skakindhold.

Vi vil selvfølgelig fortsat deltage i Grand Prix-stævnerne med alle de børn, der gerne vil med. Men ud fra vores oplevelser sidste år kunne vi godt frygte, at vi i mange af turneringerne vil komme til at mangle modstandere fra andre klubber i de yngste årgange, hvor størstedelen af vores børn hører til. Derfor håber vi, at også andre klubber vil tage udfordringen op, så vi kan blive rigtig mange til børne- og juniorstævnerne i de kommende år.

-
kildemateriale: "PB"

© 2002 Jens Lundberg, *webmaster for 2.hk* [organisation under Dansk Skak Union] Alle rettigheder forbeholdes.